

Joulukirje 2017

Iso kiitos

DIPP-, TEDDY- ja TrialNet-tutkimusten osallistujat ovat diabetestutkimuksen tärkeimpiä tekijöitä. Iso kiitos kuuluu siis kaikille teille, jotka olette olleet tässä tutkimustyössä mukana auttamassa löytämään syitä tyyppin 1 diabetekseen ja kehittämässä keinoja taudin ehkäisyyn. Tieteessä saavutukset luetaan usein yksittäisten neropattien ansioksi, mutta todellisuudessa kaikki tieteen edistysaskeleet syntyvät valtavan joukon yhteisponnistuksilla ja pienin askelin. Tässä kirjeessä suomalaiset ravitsemustutkijat kertovat, miten he analysoivat teiltä saamia tietoja ravinnon merkityksestä tyyppin 1 diabeteksen synnyssä. Jukka Kero ja Jaako Koskeniemi kuvaavat niitä tutkimuksia, joilla yritämme kehittää keinon estää diabeteksen syntyä. Saamme olla kaikki mukana työssä, jolla toivon mukaan tulevat sukupolvet voivat kokonaan säästyä tältä taudilta. Tavoite tuntuu vaikealta saavuttaa, mutta luotamme siihen, että yhdessä löydämme oikeat ratkaisut. - *Jorma Toppari, tutkimuksen johtaja*

Mitä uutta tyyppin 1 diabeteksen ehkäisy tutkimuksista

Tyyppin 1 diabetesta ei toistaiseksi voida ehkäistä. Tutkimuskeskuksessamme on kuitenkin meneillään neljä erilaista lääke- ja interventiotutkimusta. Näissä tutkimuksissa selvitetään, voisivatko käytössä olevat, yleisesti turvallisiksi todetut lääkeaineet tai ravintointerventio, estää tai hidastaa diabeteksen ja sen esiasteiden etenemistä. Liraglutidi-tutkimuksessa tutkitaan, vaikuttaako lihavuuden ja tyyppin 2 diabeteksen hoitoon käytetty inkretiini-hormonin kaltainen lääke, tyyppin 1 diabeteksen etenemiseen. Inkretiinien toivotaan parantavan heikentynyttä sokeriaineenvaihduntaa ja mahdollisesti lisäävän insuliinia tuottavien solujen määrää. Tutkimukseen kutsutaan mukaan 18-30 vuotiaita, joilla on todettu useita autovasta-aineita ja siten hyvin suuri elinaikainen riski sairastua diabetekseen. Lisäksi tutkimukseen voivat osallistua 10-30 vuotiaat, joilla on autovasta-aineiden lisäksi todettu poikkeava tai diabeteskriteerin täyttävä sokerirasitusko. TrialNet-tutkimuksessa mukana oleville, joilla todetaan useita autovasta-aineita, voi olla mahdollisuus osallistua Abatasepti-tutkimukseen.

Siinä selvitetään voisiko reuman hoitoon käytetty biologinen lääke abatasepti, hidastaa insuliinia tuottavien beeta-solujen tuhoutumista. Simponi-tutkimuksessa selvitetään voiko tuumorinekroositekijä alfan (TNF- α), toiminnan estäminen hidastaa myös tyyppin 1 diabeteksen autoimmuunitulehdusta. TNF- α on mukana monessa elimistön tulehdusprosessissa ja sen estäminen toimii tehokkaana lääkkeenä nivelreuman, nivelpsoriaasin tai haavaisen paksusuolentulehduksen hoidossa lapsilla ja aikuisilla. Tutkimukseen kutsutaan mukaan 6-21 vuotiaita, joilla on useiden autovasta-aineiden lisäksi heikentynyt sokerinsieto. – *Jukka Kero, tutkijalääkäri*

Riski sairastua tyyppin 1 diabetekseen ja keliakiaan näyttävät kulkevan jokseenkin käsi kädessä. Osittain yhteys näyttää johtuvan samasta HLA-kudostyypistä, joka altistaa sekä tyyppin 1 diabetekselle että keliakialle. Mitä nuoremmalla iällä keliakia todetaan ja gluteeniton ruokavalio aloitetaan, sitä todennäköisempää on se, että tyyppin 1 diabetes ei puhkea. Tästä syystä on herännyt kiinnostus voisiko gluteeniton ruokavalio olla yhteydessä tyyppin 1 diabeteksen syntyyn. TEFA-tutkimuksessa selvitämme gluteenittoman ruokavalion vaikutusta sokeriaineenvaihduntaan ja haiman beetasolujen toimintaan. Tutkimukseen voivat osallistua 2-50 vuotiaat, joilla on todettu vähintään kaksi autovasta-ainetta tai heikentynyt sokerinsieto ja yksi autovasta-aine. Tutkittavat ohjataan alkuselvittelyjen jälkeen noudattamaan 18 kuukauden ajaksi joko gluteenitonta tai tavallista ruokavaliota, ja noin puolivuositain sokeriaineenvaihduntaa selvitetään sokerirasituksen avulla. Käynnit voidaan yleensä yhdistää DIPP/TEDDY-käynteihin.- *Jaakko Koskenniemi, tutkijalääkäri*

Onnellista ja iloista joulun aikaa
100-vuotiaassa Suomessa
ja menestystä tulevaan

toivottaa

DIPP-, TEDDY- ja TrialNet-tutkimus

